Duşan BAISKI

Pasienţe la marginea lumii

Vameşul înjură ceva de mamă, apoi, cătrănit, intră în cancelarie şi lipi nervos ştampila de filele paşapoartelor. Apa de ploaie se scurgea impasibilă prin burlanul de tablă al vămii, se prelingea de pe caroseria maşinii pe caldarâmul cenuşiu şi se pierdea undeva într-un şanţ înecat în iarbă. Un băiat cu pistrui, cu ochii bulbucaţi, cu o grimasă idioată pe chip, urmărea mişcările a ceva nevăzut. Se auzeau numai picăturile mărunte lovindu-se în ţiglele ondulate ale acoperişului. Şi câteodată, doar câteodată, croncănitul stingher al unei ciori invizibile.

În partea cealaltă a zonei nimănui, sub ciuperca albă-roşie, un soldat uitat în poziţie de drepţi, cu foaia de cort aruncată peste spate, cu frigul insinuându-i-se prin oase. Puşca îi atârna moartă de umăr. Privirea şi-o pierduse printre scaieţii din buza drumului. Amintindu-şi parcă de realitate, îşi ridică, înspre satul strivit de nori, gândurile-i fugiră undeva la un sat poate ca şi acesta, doar cu altfel de biserică şi, într-un sfârşit, oftă greu, încruntându-se. Pe urmă îşi lipi mâna de ţeasta unei mâţe ascunse în veston, cu capul iţindu-se printre nasturii de metal, o mângâie apăsat, pisica mieună, mai mult se făcu a mieuna, fiindcă din gura deschisă nu ieşi decât un sunet anemic, neconvingător. În cele din urmă o scoase de la sân şi o aruncă jos, lângă ciupercă, în iarba udă. Animalul se scutură, se dezmetici, privi în jur, după care se pierdu grăbit printre mărăcini.

Maşina cu băiatul cel pistruiat o luă din loc tuşind şi lăsând în spate un fum negru, înecăcios.

Vameşul înjură ceva de neînţeles, coborând bariera vărgată în furca de dincolo de drum şi când se asigură că în partea opusă e linişte, intră în vamă şi se aşeză greoi pe scaun. Colegul său dormea dus, întins pe patul de campanie, cu gura întredeschisă. Preţ de câteva minute îi urmări mişcările burţii masive, parcă nefireşti, palpitaţiile nărilor pline de păr, zvâcnirile sub impulsul cine ştie căror vise. Porni să bată darabana în tăblia mesei, iritat de ploaia ce nu mai contenea, de indiferenţa colegului, de ciripitul enervant al unei perechii de vrăbii.

Îşi scoase pantofii chinuit, cu vârful unuia împingând partea de dinapoi a celuilalt. De sub masă începu să se înalţe un miros neplăcut de ţesătură îmbibată cu sudoare. Îşi sprijini tălpile de feţele încălţărilor până le turti de tot. Apoi, ca şi când şi-ar fi amintit ceva deosebit de

important, sări în picioare, înşfăcă de pe masă un binoclu de teatru, îl duse la ochi şi porni să scruteze câmpul de dincolo de sticla coşmeliei. De o parte a graniţei, un lan de porumb cu tuleiul îngălbenit. De cealaltă, despărţită de primul printr-o fâşie de pământ gălbui, un lan cu o cultură incertă, înăbuştă de buruieni, pe alocuri pătată cu ochiuri de apă tubure şi smocuri de pipirig.

Nu găsi nimic. Se reaşeză bombănind aiurea. (Burduhănosul, zis şi Nero, nimeni nu aflase de ce fusese poreclit astfel şi nici el nu spusese nimănui vreodată, continuă să zacă în pat ca mort, iar dacă n-ar fi fost mişcarea aceea a burţii, însoţită de un şuier ciudat de slab, s-ar fi putut crede că e mort.) Apoi se ridică brusc în picioare, aducându-şi parcă aminte de ceva foarte important, luă din cuier o geantă de piele, o desfăcu, scoase de acolo un binoclu greu, militar, după care se apropie de fereastră şi-l duse la ochi.

Semnul desenat pe lentilă se plimbă încet peste câmpul îmbibat de apă, deasupra muşuroaielor din cultura aceea confuză, peste fâşia unde nu apuca să se prindă nici măcar o iarbă, fiindcă pământul era mereu discuit şi grăpat pentru a se putea lua amprentele oricărei treceri de frontieră, iar când ajunse la porumbul din teritoriul lui, văzu nişte vrăbii rupându-şi ciocurile în ştiuleţii aproape copţi. Baleie în final cerul şi, negăsind nimic, puse binoclul înapoi, în taşca lui de piele şi-l agăţă în cuier.

Nero se întoarse într-o rână, în scârţâitul metalic al patului. Oftă o dată profund. Coşmelia se umplu parcă de zgomote şi mişcări. Însă amuţi de îndată totul. Nu se mai auzi decât picuratul stingher al stropilor ce se loveau de pervazul de tablă.

Un timp gândurile-i rătăciră fragmentat prin creier. Era obosit de plictiseala ce-l chinuia de ani de zile în acest loc uitat de lume, de Dumnezeu şi de vameşul-şef. Începuse chiar să ţină un jurnal, dar treceau luni întregi fără să se întâmple un lucru deosebit. Luni de zile scrisese pe filele acelui caiet dictando de o sută de file „încă o zi moartă”.

— Dormi? îşi întrebă colegul, uitându-se cu coada ochiului la cărţile rămase în formaţie de pasienţă. Nero avea o manie: aceea de a-şi da mereu în cărţi. Când se plictisea, asta ca prin minune, propunea câte o partidă de „şaizeci şi şase” şi atunci juca până se auzea afară claxonul timid al vreunuia de „dincolo”, fericit că a reuşit să pornească înspre alte zări. Dacă Nero nu se afla în câştig, cel de afară avea toate

șansele să-și mănânce buzele și unghiile. Fiindcă Nero insista întotdeauna să ajungă în avantaj, să triumfe când balanța se înclina în favoarea sa. Ca să-i ia apoi pe toți în zeflemea. Suflând ca o gâscă îndopată.

Însă acum Nero dormea, visând poate câmpuri cu maci, cu troițe, june înfocate cu sânii tari, ape nesfârșite sau zboruri peste case și stâlpi de telegraf.

— Oh, exclamă, sărind în picioare, cu ochii deodată holbați, urmărind ceva dincolo de geamul coșmeliei, dincolo de fâșia gălbuie de pământ.

Întinse mâna după geanta de piele de porc, îi desfăcu închizătoarea, pocnetul acesteia îl făcu să tresară, iar în cele din urmă scoase din nou binoclul. Îl înghionti pe Nero, burduhănosul se foi horcăind, întrebând „ce-i”? dar, neprimind niciun răspuns, se înapoie grăbit în somnu-i dulce.

— Punem pariu că n-o să-l prindă! zise.

Rămase așa, cu binoclul la ochi, minute întregi, minute întregi apăsă pâlniile de ebonită de sprâncene, până simți că nu mai are în brațe nicio picătură de sânge, iar de mai stă mult așa, acestea or să i se desprindă de trup și or să-i cadă. Se așeză pe scaun, sprijinindu-și coatele de masă. La un moment dat câmpul, cu tot cu mlaștinile, cu zona nimănui, cu lanul de porumb, începu să se îndepărteze, să se piardă în ceață, amestecându-se cu cerul, cu cenușiul norilor. Fu nevoit să-și frece bine ochii, până simți durere în globi, apoi, când privirea i se limpezi, duse încă o dată binoclul în sus.

— S-a pitit acum. Dă-ți garantez că n-o să-l prindă.

Simțind că celălalt continuă să doarmă, îl mai înghionti încă o dată, cu mai mult năduf. Colegul își ridică pentru o secundă pleoapele, se holbă zăpăcit și murmură un „ce-i, mă?” horcăit, scăpat din străfundul pieptului.

— Îți spun eu că n-o să-l prindă.

— Ia mai dă-l dracului! E tâmpit și o să pună laba pe el.

Nero se întoarse cu fața la perete. Impasibil. Celălalt continuă să se uite prin oculare, plimbând cruciulița punctată în mijlocul lentilelor când la soldatul de sub ciupercă, ciudat de nemișcat, când la porumb, la ierburile murate de atâta ploaie.

— Dacă scapă dincoace, în lanul nostru, n-o să-l mai prindă în veci. Pariez pe ce vrei tu.

Numai că Nero nu parie. El dormea sforăind. N-ar fi pariat nici treaz. Să nu câştige. Soldatul îşi coborâse arma de pe umăr şi acum o ţinea în mâini.

Vameşul îşi întinse braţul drept, mişcându-şi degetele, făcându-şi palma pumn.

Poate că victima o să-şi dea seama că este urmărită.

Se uită înfuriat la burduhănosul din patul de campanie. Îşi zise că nu i-a plăcut niciodată acest individ şi chiar gândi că ar fi bine să-i ceară vameşului-şef să fie mutat altundeva. Dar ceea ce se întâmpla de cealaltă parte, dincolo de lentilele binoclului şi de fâşia ce separa cele două ţări, îl făcu să nu se mai chinuie cu imaginea buhăită a prietenului său. Îi venea parcă să strige, să se sperie de strigătul lui şi urmărit şi urmăritor, să împiedice un lucru pentru el oribil. Îşi duse palma la frunte şi şterse câteva broboane de sudoare. O sudoare neplăcută, rece. Poate ar avea de ales: a lăsa totul dracului, vorba ăluilalt, ori să iasă din vamă şi să strige cât îl ţin puterile, doar aşa, fiindcă i-a venit lui să strige, vama vecinilor e departe şi nu l-ar auzi decât soldatul de sub ciupercă, ori, a treia variantă, să continue să-şi exerseze nervii la scene dure, pregătindu-se pentru Legiunea Străină, loc în care nu va ajunge niciodată.

— Oh!

Se uită iar la soldat, îi studie trăsăturile feţei, poate-poate îi observă vreo urmă de repulsie. Acesta privea şi el într-acolo, înspre jocul acela.

Îşi întoarse capul spre Nero; îl ura acum mai mult ca oricând. Fiindcă avea dreptate? Fiindcă spusese că urmăritul va fi prins? De unde putea şti el, e clar că acuma doarme, ce anume se petrece la câteva sute de metri mai încolo, afară, în ploaia cenuşie, monotonă?

Îşi duse mâna la inimă. Nu sesiză totuşi nimic anormal în bătăile abia perceptibile. Şi totuşi, îşi simţea gâtul apăsat de ceva ca două degete înfipte în beregată. Îşi mută greutatea de pe un picior pe celălalt. Apoi reveni pe primul. Îşi şterse din nou fruntea de transpiraţie. Era aproape convins că ar fi pierdut pariul. Vrăbiile de pe acoperiş se certau iarăşi, nepăsătoare şi nepăsarea aceasta a lor, a lui Nero, îl enervă. Îşi dădea seama că un lucru este foarte limpede. Lumea îşi va continua existenţa indiferent de ceea ce se va întâmpla între urmărit şi urmăritor.

— Oh, câtă barbarie la animalele astea! exclamă îngreţoşat,

lăsând jos binoclul și lepădându-l pe masă.

Apoi se scotoci prin buzunare, scoase o bucăţică de cretă şi trase o linie pe tocul ușii. Lângă alte linii.

După un timp.

Afară, dincolo de zona nimănui, sub ciuperca albă-roşie, soldatul îşi pune puşca pe umăr. Pe urmă se apleacă, ia de jos pisica, aceeaşi, doar că mai udă, o mângâie și o ascunde în veston.

Iar Nero se scoală şi face pasienţă. Senin.

DUȘAN BAISKI – Luna și tramvaiul 5 – proză scurtă – Editura Marineasa – 1994